Eriävä mielipide

Asia 181 – Kasvun polku -palveluverkkosuunnitelma

Jätän eriävän mielipiteen kunnanhallituksen päätökseen, jolla hyväksytään Kasvun polku -palveluverkkosuunnitelma ja vaihtoehto 2 sivistystoimen lautakunnan ehdottamin muutoksin.

Perustelen eriävää mielipidettäni seuraavasti:

En vastusta Sotkamon palveluverkon uudistamista. Päinvastoin pidän uudistamista välttämättömänä oppilasmäärien vähentyessä ja kunnan taloudellisen tilanteen edellyttäessä rakenteellisia muutoksia. Palveluverkon uudistamisen tulee kuitenkin perustua ensisijaisesti kunnan taloudelliseen kantokykyyn, oppilasmäärien realistiseen ennusteeseen ja opetuksen järjestämisen kustannustehokkuuteen.

Nyt esitetty ratkaisu ei mielestäni riittävästi varmista sitä, että palveluverkon uudistamisella saavutetaan tarvittavat ja pysyvät säästöt.

Pidän ongelmallisena erityisesti seuraavia asioita:

1. **Investointien taloudelliset vaikutukset eivät ole riittävästi osoitettuja.** Salmelaan esitetään uuden koulun suunnittelun käynnistämistä ja Vuokatin kouluun uusia käsityön tiloja. Ennen investointien käynnistämistä tulee selvittää niiden kokonaiskustannukset, rahoituskulut, käyttötalouden vaikutukset ja elinkaarikustannukset sekä osoittaa, mitä säästöjä niillä saavutetaan.

2. **Palveluverkon tavoitetila on liian väljästi määritelty.** Suunnitelmassa tavoitellaan vuoteen 2037 mennessä kolmea alakoulua: Salmelaa, Vuokattia ja Leivolaa. Mielestäni tavoitteen tulee olla kaksi taajaman koulua sekä 1–2 maaseudun kyläkoulua. Ratkaisujen tulee perustua todelliseen oppilasmäärään ja taloudelliseen tarpeeseen, ei ennalta lukittuun koulurakenteeseen.

3. **Alle 30 oppilaan kouluihin perustuva yhdistämiskriteeri ei ole riittävä.** Koulun kokonaisoppilasmäärä ei yksin kerro opetuksen järjestämisen kustannustehokkuudesta. Päätöksenteossa tulee tarkastella opetusryhmien kokoa, henkilöstötarvetta ja oppilaskohtaisia kokonaiskustannuksia. Tavoitteena tulee olla pääsääntöisesti yli 20 oppilaan opetusryhmät, kuitenkin opetuksen laatu ja oppilaiden tarpeet huomioiden.

4. **Säästöjen toteutumista ei ole sidottu riittävän konkreettisiin tavoitteisiin.** Pohjavaaran ja Naapurivaaran koulujen yhdistämisen yhteydessä tulee varmistaa, että henkilöstö-, tila- ja muut järjestelyt todella tuottavat tavoitellut säästöt. Pelkkä toiminnan yhdistäminen ei vielä takaa taloudellista hyötyä.

5. **Päätöksenteossa tulee tarkastella koko palveluverkon kokonaisuutta.** Koulujen lisäksi on huomioitava kuljetukset, henkilöstö, kiinteistöjen ylläpito, korjausvelka ja investointien vaikutus kunnan velkaantumiseen.

Esitin vaihtoehtoista päätösmallia, jossa Salmelan uuden koulun suunnittelu käynnistetään, Pohjavaaran ja Naapurivaaran koulut yhdistetään, Tenetin koulun käyttöä selvitetään ja palveluverkon jatkoratkaisut tehdään päivitettyjen oppilasennusteiden ja taloudellisten laskelmien perusteella.

Sotkamon kunnan tulee tehdä palveluverkkopäätökset niin, että ensin selvitetään, millainen koulurakenne on taloudellisesti kestävä, ja vasta sen jälkeen päätetään investoinneista ja toimipaikkojen tulevaisuudesta.

En voi hyväksyä esitettyä vaihtoehtoa 2, koska se ei mielestäni riittävästi turvaa kunnan taloudellista etua eikä sido palveluverkon uudistamista konkreettisesti saavutettaviin säästöihin.